

Espoon kaupungin lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategialuonnokseen

Miten arvioisitte edustamanne organisaation strategian ja hyvinvointialueen strategialuonnoksen yhteentoimivuutta?

Espoon kaupungin strategian ja hyvinvointialueen strategialuonnoksen välillä on monia yhtymäkohtia. Lasten ja nuorten hyvinvointi on sekä kaupungin että hyvinvointialueen keskeinen painopiste, mikä näkyy esimerkiksi oppilashuollon tavoitteissa. Espoon kaupunki on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta selkeästi suurin kaupunki. Tästä syystä on erityisen tärkeää, että jaamme yhteisen tilannekuvan esimerkiksi väestönkehityksestä sekä asukkaiden hyvinvoinnin tilasta. Joissain tapauksissa on ollut nähtävissä, että tilannekuva tuntuu olevan erilainen esimerkiksi väestöennusteiden käytön (tilastokeskus vs pääkaupunkiseudun oma ennuste) ja monipuolistuvan väestön asiakastarpeiden osalta.

Työllisyyspalvelujen osalta yhteisiä painotuksia löytyy mm. taloudellisesti kestävien ratkaisujen, digitalisaation hyödyntämisen ja asiakaslähtöisyyden vahvistamisessa. Yhteistyön painopisteissä olisi kuitenkin tärkeää mainita nuorten ja kotoutumisen lisäksi myös pitkäaikaistyöttömät, joilla on työkyvyn haasteita.

Kaupunkiympäristön näkökulmasta hyvinvointialueen asiakkaat ovat kuntalaisia ja siksi kuntien rooli tulisi tuoda strategiassa vahvemmin esiin. Palveluiden saatavuuteen vaikuttaa digitalisaatiosta huolimatta olennaisesti myös palveluverkko, jonka merkitys olisi syytä näkyä strategiassa.

Miten kommentoisitte edustamanne organisaation ja hyvinvointialueen yhteistyön roolia hyvinvointialueen strategialuonnoksessa?

Espoon näkökulmasta yhteistyö on monella osa-alueella vielä rakenteellisesti hajanaista. Tiedonkulku ja neuvotteluyhteydet eivät aina toimi riittävän hyvin ja yhteistyörakenteet kaipaavat parantamista. Myös yhdyspintoiminnan kokonaiskuvan parantaminen on tärkeää, jotta yhteistyö olisi suunnitelmallista ja tavoitteellista.

Työllisyyspalveluissa keskeisiä yhdyspintoja ovat työkykyyn ja kuntoutukseen liittyvät palvelut, kuten työttömien terveystarkastukset ja kuntouttava työtoiminta. Näiden osalta on tärkeää varmistaa, että asiakaspolut ja tiedonvaihto sujuvat saumattomasti ja että asiakkaat etenevät palveluissa heidän tarpeidensa mukaisesti.

Lasten ja nuorten osalta yhdessä rakennetut palvelupolut ovat välttämättömiä esimerkiksi koulua käymättömien tai haastavasti oireilevien lasten ja nuorten tukemisessa. Tuen tulisi näkyä arjen ympäristöissä ja kaupunkiin suunnatuissa palveluissa. Hyviksi havaittuja jalkautuvia yhteistyömalleja olisi syytä vahvistaa, kuten terveydenhuollon läsnäolo Hello Espoo -infossa ja Ohjaamotaloilla. Myös liikuntaneuvonnan yhteistyön toimivuuteen olisi syytä kiinnittää huomiota, sillä niiltä osin palveluun ohjauksen luvut ovat romahtaneet verrattain ennen hyvinvointialueuudistusta. Yleisellä tasolla yhteistyö lasten ja nuorten osalta on viime aikoina parantunut ja tätä kehityssuuntaa on syytä jatkaa. Myös ikääntyvien toimintakyvyn edistämisessä olisi syytä parantaa yhteistyötä esimerkiksi liikunnan ja kulttuurin osalta.

Kaupunkiympäristön osalta toivomme, että hyvinvointialue laatii toimitilastrategian, koska Espoo vastaa monista LUVN:n käyttämistä tiloista. Perustason palveluiden saavutettavuus tulee varmistaa myös alueellisesti, mikä voi vaikuttaa tilojen sijoittumiseen. Olisi lisäksi tärkeää, että strategiaan sisällytetään kuvaus hyvinvointialueen kumppanuusperiaatteista suhteessa yhteistyötahoihin.

Yleisesti ottaen olisi hyvä, että strategiassa tunnistettaisiin kumppanit nykyistä vahvemmin ja erityisesti kunnat, jotka ovat hyvinvointialueen tärkeimpiä yhteistyökumppaneita.

Voitte halutessanne kommentoida edustamanne organisaation ja hyvinvointialueen strategisen yhteistyön eri osa-alueita tarkemmin.

- Olemme erityisen tyytyväisiä ensimmäisestä linjauksesta liittyen lasten ja nuorten palveluihin. Linjauksessa tulisi kuitenkin entistä vahvemmin näkyä myös yhteistyö neuvolan ja varhaiskasvatuksen välillä. Tällä hetkellä yhteistyön laatu ei ole toimiva. Yhteistyön merkitys kasvaa jatkossa entisestään. On tarvetta, että esimerkiksi neuvolasta pystytään ohjaamaan varhaiskasvatuksen palveluiden piiriin ajoissa, jotta esimerkiksi kotimaisten kielten kehitykseen voidaan panostaa vieraskielisten osalta.
- Ennaltaehkäisyyn panostaminen on erittäin tervetullut tavoite.
- Linjauksessa 4 nostetaan esiin asiakaslähtoisemmät palvelut ja sujuvammat asiakaspolut. Tässä tulisi korostaa huomattavasti vahvemmin asiakaskunnan moninaisuutta, monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä. Eri taustoista tulevilla on myös erilaisia palvelutarpeita, hyvinvointihaasteita tai muita terveyshaasteita. Tämä erityisryhmä tulisi huomioida vahvemmin nykyisessä strategiassa.
- Linjauksen 4 osalta korostamme järjestöjen toimintaedellytysten tukemista. Nykyisin järjestöjen asema ei ole Espoossa kaikilta osin turvattu ja yhteistyömallit ovat rajattuja. Yritykset ja järjestöt toimivat eri lainsäädännön pohjalta, eikä niitä tule asettaa kilpailuasetelmaan. Suunta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta tulisi olla järjestöyhteistyön vahvistaminen. Erityisesti hyvinvoinnin, vammaisten ja ikäihmisiin liittyvien järjestöjen osalta.

Mitä muuta haluaisitte kommentoida tai kysyä hyvinvointialueen strategialuonnokseen liittyen?

- Strategiassa esitetty tieto monikielisten osuudesta on vanhentunut; ajantasainen osuus on 17,9 %.
- Omalääkärimalli on kannatettava tavoite.
- Teknologian hyödyntämisessä ikääntyneiden turvallisuuden ja yksinäisyyden vähentämisen tukena on tärkeää varmistaa, että se täydentää eikä korvaa ihmisten välisiä kohtaamisia ja yhteisöllisyyttä. Erityisesti muistisairaiden kohdalla teknologian käyttö on haasteellista ja siksi ratkaisujen tulee aina sisältää riittävästi inhimillistä tukea.
- Opiskeluhuollon osalta on välttämätöntä turvata vähintään lakisääteinen mitoitus ja tarkastukset kaikissa yksiköissä mukaan lukien neuvola. Ratkaisuja tulisi kehittää yhdessä kaupungin kanssa.
- Strategiassa jää epäselväksi, mitä tarkoitetaan opiskeluhuollon ensisijaisilla palveluilla. Sitä tulisi tarkentaa nykyisestään.
- Matalan vaikuttavuuden toiminnasta luopumista koskevassa valmistelussa olisi tärkeää ottaa työllisyyspalvelut mukaan, mikäli kyseiset palvelut liittyvät työttömien työnhakijoiden tilanteiden edistämiseen.
- Suomen turvallisuus- ja talouspoliittisen toimintaympäristön muutos vaatii myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta panostamaan vahvasti poikkeus- ja kriisiolojen toimintakykyyn sekä kriittisten palvelujen ylläpitoon kaikissa tilanteissa. Hyvinvointialueen

kokonaisturvallisuutta on kehitettävä pitkäjänteisesti yli strategiakausien ja rakenteellisessa yhteistyössä alueen kuntien kanssa.